

Vasile Avram the journalist, some main ideas

Vasile Avram gazetarul, în câteva tușe

Gabriel HASMAȚUCHI

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Abstract. *In the present article, we set out to outline, with a few main ideas, the profile of the publicist Vasile Avram, a journalist with a prodigious activity, which exceeds a little over a quarter of a century (1976-2002). In the essay we will include relevant information from the journalist's professional biography, analyze and highlight his contribution. The approach, as indicated by the title of this article, is not exhaustive and must be understood as an independent stage within an approach aimed at creating an extensive monography.*

Keywords: *Informația Harghitei, cultural journalism, Transylvania journal, tradition, interview, Opinia publică, report, cultural values.*

Introducere

Vasile Avram (1940-2002) a fost un gazetar fecund. Bogata sa activitate este ilustrată de sutele de articole pe care le-a publicat înainte și după 1989. Scriitor, antropolog, filosof, traducător și profesor universitar, V. Avram și-a început activitatea de jurnalist în anul 1968, în paginile ziarului *Informația Harghitei*. După 1976, an în care se stabilește la Sibiu, publică frecvent studii, eseuri și recenzii în revista *Transilvania* și în periodicul *Tribuna Sibiului*. În plus, cercetătorul „întreprinde cercetări etnografice, valorifică datini și obiceiuri folclorice” care văd lumina tiparului în *Orizont*, *Viața românească*, *România literară*, *Tribuna* (Cluj-Napoca) și *Astra* (Brașov).

În perioada postdecembristă, face parte din rândul fondatorilor de ziare și reviste locale sibiene și nu numai². Predominant culturale, articolele lui Vasile Avram au văzut lumina tiparului, cu precădere, în *Dimineața*, *21 Radical*, *Continent* și *Opinia publică*, publicații înființate la Sibiu după Revoluția din 1989.

Tripla sa contribuție - jurnalistică, literară și științifică – a fost întotdeauna apreciată, evident cu fluctuațiile care însoțesc receptarea operei oricărui autor, o operă la care nu am fi avut acces fără dăruirea și fără susținutul efort editorial al distinsei doamne Felicia Avram³. Pentru cercetarea de față două dintre aceste cărți s-au dovedit a fi foarte utile: o antologie⁴ în care sunt incluse articolele cele

---

¹ Vezi „Notă bibliografică”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, ed.: Ștefan Mariș; prefață: Ioan Mariș, Editura Ethnologică, Baia Mare, 2011, p. 241-242.

² Vezi „Notă bibliografică”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 241-242.

³ Vasile Avram face parte din categoria creatorilor foarte înzestrați, volumele publicate postum de către doamna Felicia Avram fiind pilduitoare. Scriitor în varii ipostaze – poet, prozator, dramaturg – traducător, publicist și cercetător, iată câteva din ipostazele care-l așază la loc de cinste în galeria personalităților postdecembriste.

⁴ Vasile Avram, *Terra mirabilis: publicistică*, ed.: Ștefan Mariș; postf.: Augustin Cozmuța, Editura Etnnologică, Baia Mare, 2010, 664 p.

mai relevante, de factură culturală, pe care autorul le-a publicat în ziare sau reviste, și o culegere⁵ în care sunt integrate texte prin intermediul cărora lectorii au posibilitatea de a-l cunoaște pe omul Vasile Avram și, totodată, de-a pătrunde în universul receptării operei sale.

„Un om emblematic” și un ziarist conștiincios

„Cărturar deplin”, după cum ni-l înfățișează Mircea Tomuș⁶, Vasile Avram a fost, după cum consemnează și Ioan Mariș, un „narator inițiat în știința codurilor scriiturii și receptării marii culturi”⁷. Filolog și, deopotrivă, etnolog, cu o solidă pregătire filosofică, o îngemănare profesională ce i-a permis să acceadă, la vârsta de 28 de ani, în redacția cotidianului *Informația Harghitei*. În varii evocări, Vasile Avram este descris ca fiind un „un om emblematic”⁸ și/sau „un risipitor de energii spirituale și de forțe intelectuale [...] pentru care implicarea și munca, dăruirea și credința s-au aflat în centrul vieții și al bucuriei ei”⁹.

Exigent cu sine însuși, modest¹⁰, „neiertător cu non-valorilor”¹¹ dar și un veritabil apărător al limbii române¹², Vasile Avram s-a afirmat ca un ziarist conștiincios și curajos încă de la început¹³. Pe lângă știința documentării, gazetarul deținea-o și pe aceea a scrisului. A fost și un desăvârșit profesionist în arta interviului. O capodoperă a maturității sale fiind „interviul transfinit” cu poetul Mircea Ivănescu, care a fost publicat inițial în săptămânalul *Opinia publică*, în anii 1994 și 1995¹⁴. S-a distins și ca un autor de reportaje remarcabile¹⁵, o parte dintre acestea fiind incluse în volumul *Clipa cea repede* (1988), predat Editurii Sport-Turism, manuscris care, din păcate s-a pierdut.

Vasile Avram a excelat ca foiletonist și cronicar, dar și care a fost și un „foarte bun mânuitor al eseului, dar de bună calitate, nu un eseu expresionist, ci în tehnica aceasta a hermeneuticii care pune pecetea pe toate scrierile lui.”¹⁶

---

⁵ Vasile Avram, *omul și opera: din Lemniu la Nicula*, ed.: Ștefan Mariș; prefață: Ioan Mariș, Editura Etnnologică, Baia Mare, 2011, 248 p.

⁶ Mircea Tomuș, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 112.

⁷ Ioan Mariș, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 7.

⁸ Ioan Ciocean, „Vasile Avram, un nume de referință al spiritualității românești”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 56.

⁹ Ana Blandiana, „A scrie despre un coleg”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 13.

¹⁰ Emilia Stănescu, „Acasă la Vasile Avram”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 72.

¹¹ Ion Mircea, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 19.

¹² Alexei Rudeanu, „Lecția cinstirii limbii române a unui mare cărturar”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 35.

¹³ Ilie Șandru, „Vasile Avram la *Informația Harghitei* 1968-1976”, *Informația Harghitei*, 20 octombrie 2015, p. 3.

¹⁴ Postum va fi publicat în volumul intitulat *Interviul transfinit. Mircea Ivănescu răspunde la 26 de întrebări ale lui Vasile Avram*, Editura Ecclesia, Nicula, 2004.

¹⁵ Ioan Oancea, „Sfârșit de septembrie 2005, Miercurea Ciuc”, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 36.

¹⁶ Ion Mariș, în *Vasile Avram, omul și opera: din Lemniu la Nicula*, p. 30.

Avataruri publicistice

În sfertul de veac în care s-a afirmat ca ziarist la diverse publicații, ca membru al colectivului redacțional al revistei *Transilvania* (în două rânduri, 1987-1990 și 2000-2001) și ca un consecvent cercetător al gândirii arhaice și al obiceiurilor și datinilor românești, Vasile Avram s-a distins ca o personalitate care a promovat constant valorile culturale românești și universale.

Publicisticii lui Vasile Avram îi corespund trei etape. Cea dintâi este cuprinsă în intervalul 1968-1976, când activează ca redactor al cotidianului *Informația Harghitei*. În paginile acestui ziar publică 330 de articole¹⁷, texte în care, după cum precizează Ilie Șandru, se evidențiau „aspecte și situații necorespunzătoare sau dăunătoare bunului mers al activității, atât în economie, cât și în sănătate, învățământ, cultură etc.”¹⁸. În cea de-a doua etapă (1976-1990), gazetarul pare că își ia revanșa față de perioada precedentă, axându-se tot mai mult asupra temelor culturale, publicând în *Tribuna Sibiului*, la rubrica „Arta în cetate”, și în revista *Transilvania* articole care, prin conținut și perspectivă, cât și datorită unei scriituri deplin dezvoltate, invită chiar și pe cititorul de azi să le lectureze. După Revoluția din 1989 și până în anul stingerii din viață (2002) a scriitorului Vasile Avram se desfășoară cea de-a treia etapă, un interstițiu prolific, dincolo de orice oprimare și sub semnul libertății de exprimare.

Este de remarcat faptul cum de la o etapă la alta, Vasile Avram s-a debarasat, în publicistica sa, de reziduurile militantismului și s-a racordat la valorile culturale românești și universale, făcând un salt din vremelnicie în eternitate, salvându-și opera, integrând-o, astfel, în marea cultură. Antologia postumă *Terra mirabilis. Publicistică* este, fără nicio îndoială, o dovadă concludentă, ilustrând, totodată, și corola preocupărilor sale culturale. În cele patru secțiuni – „*Terra mirabilis*”, „Mișcarea literară”, „Arta și omul în cetate” și „Clipa cea repede”, cititorul are prilejul să descopere, pe lângă o scriitură matură, cu stil, perspective culturale inedite. Conținutul tomului oferă lectorilor oportunitatea de a călători în varii arhipelaguri ale cunoașterii: filosofie, folclor, etnologie, antropologie, istorie, mitologie, teorie și critică literară, artă, estetică și etică. Tot efortul său publicistic a concurs, în general, spre o reconstrucție culturală, o revigorare morală și o orientare spre sacru a ființei umane, relevând cu luciditate spiritualitatea românească.

Pe lângă această culegere, care „reface sugestiv traiectoria sinuoasă, dar consecventă a unor preocupări statornice”¹⁹ ale autorului, meritoase rămân și celelalte contribuții științifice și literare²⁰.

---

¹⁷ Ilie Șandru, „Vasile Avram la Informația Harghitei 1968-1976”, în *Informația Harghitei*, 20 octombrie 2015, p. 3.

¹⁸ Ilie Șandru, „Vasile Avram la Informația Harghitei 1968-1976”, p. 3.

¹⁹ Augustin Cozmuța, „Postfață”, în Vasile Avram, *Terra mirabilis: publicistică*, 2010, p. 654.

²⁰ Vezi Vasile Avram, *Chipurile divinității o hermeneutică a modelelor teofanice*, Editura Ethnologică, Baia Mare, 2009; Vasile Avram, *Călătoria de sâmbătă. Poezii*, Editura Ecclesia Nicula, 2004; Vasile Avram, *Elegiile Orbideei. Poem transcendentale*, Nicula: Editura Ecclesia, 2004; Vasile Avram, *Fiul apocrif*, Nicula: Editura Ecclesia 2005 și altele.

Concluzie

Publicistica lui Vasile Avram ne dezvăluie nesațul cultural al unui creator care, pe de o parte, a examinat cu o neasemuită râvnă valorile culturale tradiționale, iar pe de altă parte, ni le-a redat în starea lor genuină. Aceste căutări, după cum consemnează Augustin Cozmuța, „vizează reperele perene ale ființei, cele care dau omului o dimensiune sacră, înălțându-l firesc pe scara demnității creației”²¹. Vasile Avram a fost, în egală măsură, și un critic onest. Judecățile de valoare și judecățile sale de bun gust, la o nouă lectură, sunt și astăzi valabile.

Mustind de cultură, profunde, străbătute uneori de sarcasm și ironie, articolele sale îl recomandă drept un autor de care trebuie să se țină cont chiar și în pragul acestui prim sfert de veac pe care-l traversăm.

---

²¹ Augustin Cozmuța, „*Terra mirabilis. Publicistică*”, în *Vasile Avram, omul și opera : din Lemniul la Nicula*, p. 180.